

Parktuin De Zwanenhof

Juliëtte Huis in 't Veld - van de Riet

ZENDEREN - Op één van de mooiste plekjes in Twente ligt de Zwanenhof in een inspirerende omgeving. Onlangs is de tuin van de Zwanenhof gerevitaliseerd. Het oorspronkelijke schetsontwerp van Pieter Wattez is daarvoor de basis geweest. Parktuin De Zwanenhof is met het behulp van Europese en provinciale financiering, De Groene Poort en de inzet van vele vrijwilligers gerealiseerd.

Unieke geschiedenis

De Zwanenhof is centraal gesitueerd in het buitengebied van de gemeente Borne. Het is in 1927 gebouwd als retraits huis voor de bevolking van Twente, onder de toenmalige naam *Retraitehuis St. Joseph*, door de paters Redemptoristen. Bij de bouwplannen hoorde ook een ontwerp voor een park. De tuin van de Zwanenhof is van bijzondere waarde omdat het is ontworpen door Pieter Wattez. Daardoor behoort het tot het landelijke erfgoed van Twente. Pieter Wattez was de zoon van Dirk Wattez, samen zijn zij verantwoordelijk voor enkele ont-

werpen van parken en tuinen in Twente, waaronder het G.J. van Heekpark (Pieter) en het Volkspark (Dirk) in Enschede. Beiden werkten voornamelijk in opdracht van de grote Twentse textielbaronnen.

Het oorspronkelijke ontwerp voor de Zwanenhof bestond uit een tuin met grote bospartijen waar wandelpaden doorliepen, evenals vijverpartijen en aangrenzend aan het retraits huis parterretuinen. Aan de zuid-, west- en noordzijde werd het gebouw ingesloten door de tuin en had het – in aansluiting op het karakter van het retraits huis – een naar binnen gekeerd karakter. De oostgevel (de voorkant van het gebouw) lag majestueus open in het landschap.

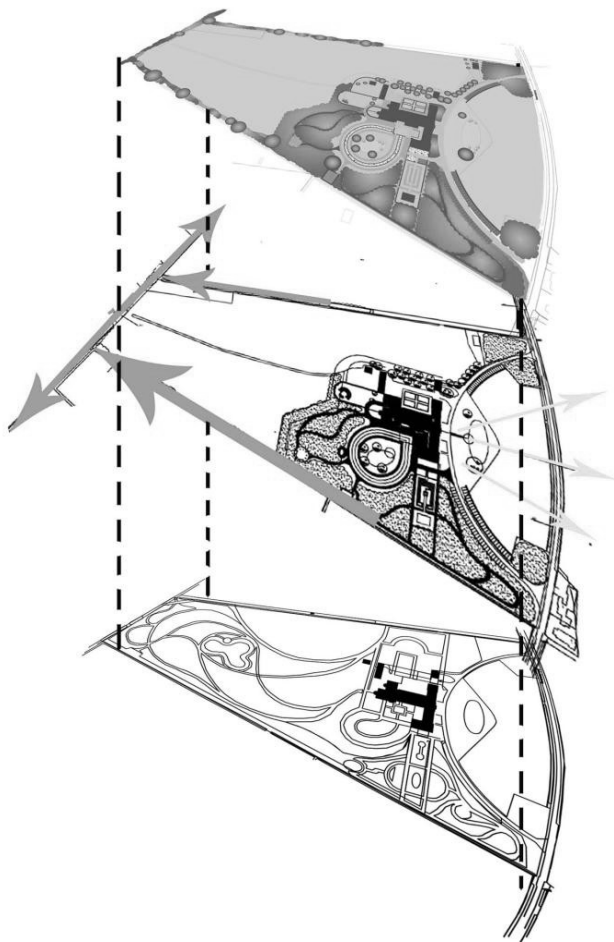
Door onbekende redenen is het oorspronkelijke tuinontwerp van de Zwanenhof nooit volledig uitgevoerd. Maar het is waarschijnlijk dat door de crisis in de jaren '30 van de vorige eeuw prioriteiten zijn verschoven en een deel van de gronden, bestemd voor het park, werden verpacht of plaats moesten maken voor grote moestuinen. In 2013 is met behulp van Europese en provinciale bijdragen het oorspronkelijke beeldbepalende plan teruggebracht, met aandacht voor landschappelijke inpassing van de tuin.

Revitalisering

Het originele schetsontwerp van Wattez uit de begin jaren '20 van de vorige eeuw is nog steeds aanwezig en geldt als basis voor het nieuwe schetsontwerp. Naast herstel van de tuin is ook nadrukkelijk rekening gehouden met het omliggende landschap en de huidige functie van de Zwanenhof. In de loop der jaren is de tuin volledig ontsloten geraakt van het landschap. Door onder andere de aanleg van een houtsingel en een mantel-/zoomvegetatie rond het bos als afronding van de tuin is de aansluiting met het omliggende landschap weer hersteld.

In het oorspronkelijke ontwerp uit 1927 van landschapsarchitect Wattez wordt stevig ingezet op een park met landschappelijke uitstraling en landschappelijke verwevenheid met het omliggende buitengebied. Om het park in de huidige tijd in te passen is het van uit drie verschillende lagen aangesneden; een historische laag, een landschappelijke laag en een functionele laag.

De *historische laag* verbindt het nieuwe park met het oorspronkelijke ontwerp. Het lijnenspel vindt zijn

Weergave van de verschillende lagen in het ontwerp van het park. Van beneden naar boven: de historische laag, de landschappelijke laag en de functionele laag.

Bron: Projectplan Kloosterpark Zwanenhof in opdracht van gemeente Borne en Programmabureau de Groene Poort.

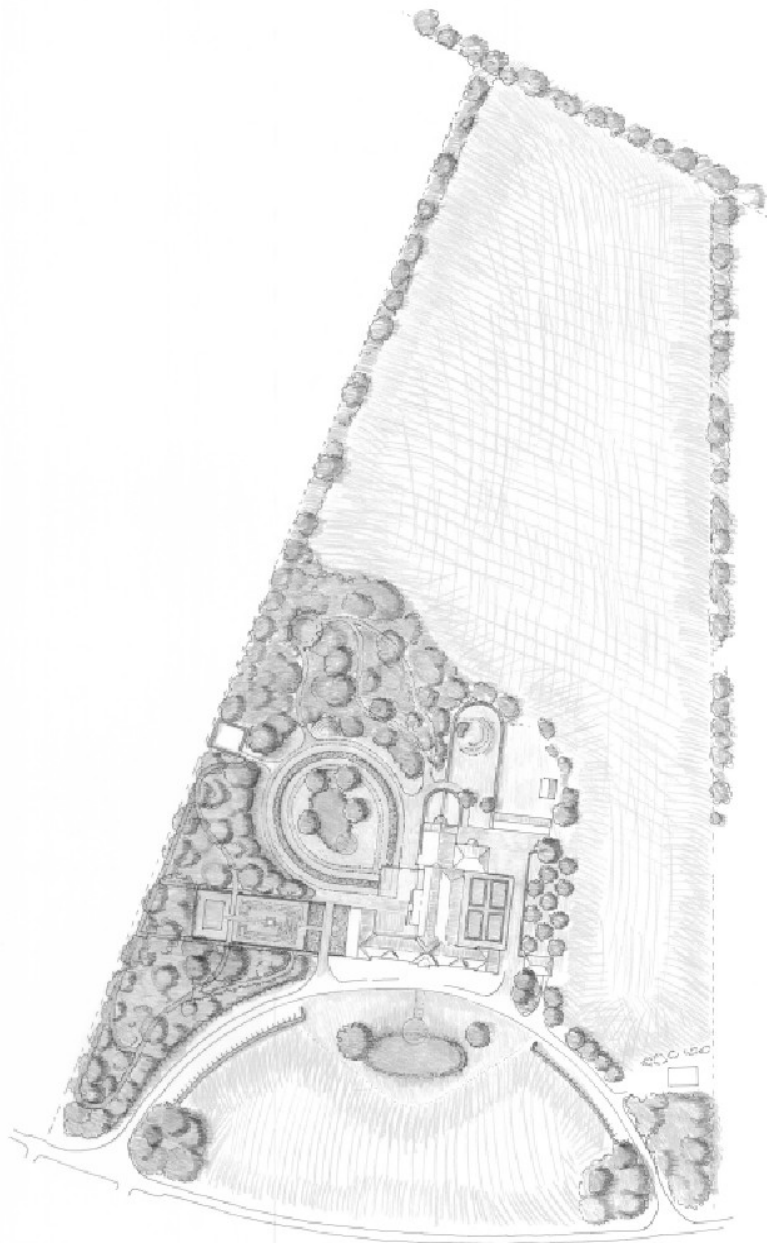
oorsprong in de plattegrond uit 1927 en er is een verbinding met de vorm en functie van het gebouw gecreëerd.

De *landschappelijke laag* zorgt voor de verbinding van het park met het omringende landschap. Door de oorspronkelijke bospartijen te versterken en uit te breiden is de grens van het park verzacht. Er zijn houtsingels aangelegd die als groene vingers het landschap in steken. Zo ontstaat er een verweving van de tuin met het omringende landschap. Aan de voorzijde is de openheid van de Zendersche esch opnieuw zichtbaar geworden.

In de *functionele laag* komen vorm en functie samen en zijn ze toegespitst op het huidige gebruik van de Zwanenhof, waarbij het park een plek is voor rust en bezinning. Hiervoor zijn verblijfsplekken zoals de terrassen maar ook stilte- en bezinningsplekken gecreëerd.

Bezoeken

Parktuin De Zwanenhof is het gehele jaar door openbaar toegankelijk. Bij de entree van de tuin bevindt zich een informatiepaneel. In de Zwanenhof is een route aanwezig die de verschillende onderdelen van de parktuin nader toelicht.

Het schetsontwerp voor Parktuin De Zwanenhof van Buro Collou, op basis waarvan de parktuin in 2013 gerevitaliseerd is.

Europees Landbouwfonds voor Plattelandsontwikkeling: Europa investeert in zijn platteland.

De Groene Poort

ZENDEREN

Parktuin De Zwanenhof is een project van de Zwanenhof en De Groene Poort, gemeente Borne. Het project is mede mogelijk gemaakt door het Europese Landbouwfonds voor Plattelandsontwikkeling (ELFPO), de provincie Overijssel en de vele vrijwilligers van de Zwanenhof die zich belangeloos hebben ingezet voor revitalisering van de tuin.